اخبار کوتاه

شیوه رسیدگی به شکایات خودرویی ابلاغ شد

سازمان حمایت ضمن تشریح و شفاف‌سازی ابهامات قیمت خودروهای مونتاژی، تاریخ ۱۱ بهمن ماه سال گذشته را ملاک قرار داده و بر اساس آن تعیین کرد که برای قراردادهای منعقد شده از تاریخ مذکور به بعد، بایستی طبق مصوبه شورای رقابت عمل شود؛ اما آن دست از خودروهایی که پیش از ۱۱ بهمن ماه تکمیل وجه شده اما هنوز تحویل نشده‌اند، مشمول مصوبه افزایش قیمت‌نیستند.

به گزارش پیام آشنا، حسین فرهبدزاده - رئیس سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان - در نامه‌ای خطاب به مدیران کل صنعت، معدن و تجارت ۱۲ استان و جنوب کرمان، ضمن اشاره به ابهامات معارو حه و پرامون رسیدگی به شکایات خودرویی در موضوع اجرای قیمت‌های ابلاغی شورای رقابت، نحوه رسیدگی به شکایت‌های خودرویی را تشریح و ابلاغ کرد.

در متن این ابلاغیه آمده است:

" پیرو نامه شماره ۶۴۶۱۳۰ تاریخ ۲۶ تیر ۱۴۰۲ موضوع ابلاغ دستورالعمل نحوه رسیدگی به شکایات مصرف‌کنندگان خودرو و با توجه به موارد مندرج در بندهای ۴ و ۵ مکاتبه مذکور و همچنین سایر ابهامات مطروحه در نحوه رسیدگی به موضوع اجرای قیمت‌های ابلاغی شورای رقابت و ضمن تاکید مجدد بر رسیدگی به شکوائیه‌های واصله در قالب دستورالعمل ارسالی و معاونت از ارجاع به سایر مراکز و با هدف جلوگیری از سردرگمی مراجعان به استحضار می‌رساند:

حسب پیگیری‌های صورت گرفته موضوع در شورا مطرح و در جلسه شماره ۵۹۴ تصویب و مصوبات مربوط در سامانه شورا به آدرس nicc.govir بارگذاری شده است. همچنین در راستای چگونگی اجرای مصوبه مذکور و تبیین موضوع، اظهارنظر تکمیلی در تاریخ ۵ شهریور ۱۴۰۲ حاصل شده است که بر این اساس موارد به‌گانه ذیل که عیناً در گرفته از مصوبات و مکاتبات شورای رقابت است، می‌بایست در رسیدگی به شکوائیه‌های واصله مدنظر قرار گیرد.

۱- تمامی قراردادهای منعقده فروش خودرو از تاریخ ۱۱ بهمن ۱۴۰۱ به بعد تابع قیمت‌های ابلاغی شورای رقابت است.

۲- ملاک قیمت کلیه قراردادهای منعقده از تاریخ ۱۱ بهمن ۱۴۰۱ در خصوص آن دسته از خودروهای فاقد قیمت مصوب شورای رقابت، تاریخ ابلاغ قیمت این خودروها است. (موضوع تصمیمات مصوبه ۵۹۴ تاریخ ۲۱ مرداد ۱۴۰۲ شورا)

۳- درباره قراردادهای قبلی خودروسازان مونتاژی با متقاضیانی که تا تاریخ ۱۱ بهمن ۱۴۰۱ تکمیل وجه کرده اما تاکنون خودروهای خود را تحویل نگرفته باشند، با توجه به اینکه قبل از تاریخ ۱۱ بهمن ۱۴۰۱ خودروهای مونتاژی مشمول دستورالعمل شورای رقابت نبوده‌اند لذا مشمول مصوبه قیمت‌های اعلامی شورای رقابت نمی‌باشند.

با توجه به برخی موارد منعکس شده به این سازمان، نکات تکمیلی زیر که می‌بایست در رسیدگی به موضوعات منتظر قرار گیرد، اعلام می‌شود:

* برای قراردادهای منعقده از تاریخ ۱۱ بهمن ۱۴۰۱ که تکمیل وجه و مطابق با اسناد و مدارک متقن ارائه شده که کل قیمت خودرو پرداخت شده است، اما به دلیل عدم تحویل خودرو، امکان ارائه فاکتور خرید توسط مصرف‌کنندگان میسر نیست، همکاران می‌بایست نسبت به دریافت و رسیدگی به شکوائیه‌ها اقدام کنند.

* ادارات کل محل استقرار واحدهای تولیدکننده پیرو نامه شماره ۶۴۵۷۸ تاریخ ۷ مرداد ۱۴۰۲ همکاری و هماهنگی لازم جهت تسریع در رسیدگی به شکوائیه‌ها را معمول خواهند کرد.

با توجه به مراتب فوق و تاکید بر اجرای دقیق سایر موضوعات مندرج در ابلاغیه شماره ۶۲۶۱۲۰ تاریخ ۲۶ تیر ۱۴۰۲ مستدعی است به نحوی برنامه‌ریزی شود تا کلیه شکوائیه‌های مرتبط دریافت و رسیدگی شده و از راهنمایی ایشان برای مراجعه به وزارت متبوع، این سازمان و سایر دستگاه‌ها اکیداً خودداری شود. بدیهی است چنانچه در رسیدگی‌های صورت گرفته ابهام و سوالاتی مطرح باشد، همکاران این سازمان آماده پاسخگویی هستند."

ارائه پیشنهادات جدید در لایحه برنامه هفتم توسعه

شرایط تأمین مالی پروژه‌های تجدیدپذیر بررسی شد

در نشست مشترک هیات مدیره و دبیرخانه انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر و کمیسیون ویژه جهش و رونق تولید و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی مجلس، شرایط تأمین مالی پروژه‌های تجدیدپذیر بررسی شد.

به گزارش پیام آشنا، نشست هم اندیشی با حضور شمس‌الدین حسینی، رئیس کمیسیون ویژه جهش و رونق تولید و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی مجلس و جعفر قادری، نائب رئیس کمیسیون، با هیات مدیره و دبیرخانه انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر برگزار شد.

در این نشست، در بخشی از گزارش ارائه شده توسط هیئت مدیره انجمن انرژی‌های تجدیدپذیر عنوان شد: مشکلات صنعت برق از جمله عدم دسترسی به منابع مالی ارزان قیمت جهت احداث پروژه‌ها، قیمت‌گذاری دستوری، عدم وجود نهاد رگولاتور مستقل و کمبود منابع مالی دولتی جهت پرداخت تعهدات قراردادی قی‌مابین سرمایه‌گذاران و دولت، سبب شده است که پروژه‌های این صنعت سرمایه‌پذیر نباشند و لذا صندوق توسعه ملی و بانک‌ها نیز تمایلی به تامین مالی پروژه‌های تجدیدپذیر نداشته باشند. این در حالی است که با توجه به کسری موجود در بخش‌های برق و گاز کشور، در افق ۱۴۲۰ نیاز به سرمایه‌گذاری ۶۰ میلیارد دلاری در بخش تولید برق است که حدود ۲۵ میلیارد دلار آن باید در بخش تجدیدپذیر اتفاق بیفتد.

رئیس ستاد نوسازی ناوگان اعلام کرد

برای واردات، نیازی به خرید خودرو فرسوده نیست

رئیس ستاد نوسازی ناوگان و اسقاط خودروهای فرسوده ضمن اشاره به اینکه تا اواخر سال گذشته در ازای هر دستگاه خودروی وارداتی بایستی ۸ گواهی اسقاط ارائه می‌شد، تصریح کرد که در حال حاضر با زمان ابلاغ آیین‌نامه جدید، در ازای هر دو خودروی وارداتی یک گواهی اسقاط بایستی توسط واردکننده ارائه شود؛ ضمن اینکه متقاضیان واردات خودرو نیازی به خرید خودرو فرسوده ندارند.

به گزارش پیام آشنا، مهران سالاریه اظهار کرد: طبق قانون، تا پایان سال ۱۴۰۱ به ازای واردات هر دستگاه خودرو، به طور متوسط هشت گواهی اسقاط لازم بود؛ اما اکنون (جدا از بحث واردات خودروهای کارکرده که هنوز مصوبه آن تناسبی با این بارگذاری جمعیتی ندارد، بنابراین طی ماه‌های اخیر تلاش شده بیشترین توجه و امکانات صرف برآورده کردن نیازهای آبی ساکنان فردیس شود.

وی در توضیح برنامه های در نظر گرفته شده برای رویارویی با جمعیت رو به رشد و پیک مصرف آب در سال آینده که از اسفند ماه به بعد آغاز می شود، بیان کرد: به منظور بهره گیری از منابع آب سطحی سدهای کرج و طالقان دو پروژه انتقال آب از کرج به فردیس به طول ۵۰۰۰ متر با قطر ۵۰۰ میلیمتر در حال اجرا است.

وی ادامه داد: بخشی از آن به صورت آزمایشی وارد شبکه و دیگری طرح انتقال آب از کرج به فردیس به طول ۵۰۰۰ متر با قطر ۹۰۰ میلیمتر است که مخزن ۵۰۰۰ متر مکعبی آنهم درشهرک جهان نما ساخته شده و بخشی از آن با بهره برداری از یک حلقه چاه جدید با آبدهی ۳۰ لیتر بر ثانیه وارد مدار بهره برداری شده و تا پایان سال جاری به بهره برداری قطعی خواهد رسید.

نامزادی افزود: در حوزه افزایش منابع زیرسطحی (چاه‌ها) هم تا پایان سال درصدد حفر و تجهیز ۱۰ حلقه چاه جدید و نیز مهندسی مجدد ۱۰ حلقه چاه موجود هستیم و پیش بینی می کنیم با اجرایی شدن این پروژه‌ها حدود ۳۸۰ لیتر بر ثانیه به ظرفیت تولید وتامین آب فردیس افزوده شود.

مدیرعامل آبفای البرز در پایان همچنین خبر از اجرای ۱۲ کیلومتر لوله گذاری جدید آب به منظور جداسازی شبکه های قدیمی و موازی داد.

مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب البرز گفت: تا اسفند امسال با وارد مدار شدن ۲۰ حلقه چاه آب شرب در فردیس، ۳۸۰ لیتر بر ثانیه به ظرفیت تولید و استحصال آب این شهرستان افزوده می‌شود.

به گزارش پیام آشنا، حمیدرضا نامداری روز شنبه ۱۱ شهریور در جلسه تامین آب فردیس با اعلام این مطلب گفت: شهرستان فردیس یکی از پر تراکم ترین شهرستان‌های کشور با جمعیتی حدود ۸۰۰ هزار نفر است و زیرساخت‌های خدماتی از جمله تاسیسات آبرسانی (چاهها، مخازن، شبکه توزیع و ...) هیچ تناسبی با این بارگذاری جمعیتی ندارد، بنابراین طی ماه‌های اخیر تلاش شده بیشترین توجه و امکانات صرف برآورده کردن نیازهای آبی ساکنان فردیس شود.

وی در توضیح برنامه های در نظر گرفته شده برای رویارویی با جمعیت رو به رشد و پیک مصرف آب در سال آینده که از اسفند ماه به بعد آغاز می شود، بیان کرد: به منظور بهره گیری از منابع آب سطحی سدهای کرج و طالقان دو پروژه انتقال آب از کرج به فردیس به طول ۵۰۰۰ متر با قطر ۹۰۰ میلیمتر در حال اجرا است.

وی ادامه داد: بخشی از آن به صورت آزمایشی وارد شبکه و دیگری طرح انتقال آب از کرج به فردیس به طول ۵۰۰۰ متر با قطر ۹۰۰ میلیمتر است که مخزن ۵۰۰۰ متر مکعبی آنهم درشهرک جهان نما ساخته شده و بخشی از آن با بهره برداری از یک حلقه چاه جدید با آبدهی ۳۰ لیتر بر ثانیه وارد مدار بهره برداری شده و تا پایان سال جاری به بهره برداری قطعی خواهد رسید.

نامزادی افزود: در حوزه افزایش منابع زیرسطحی (چاه‌ها) هم تا پایان سال درصدد حفر و تجهیز ۱۰ حلقه چاه جدید و نیز مهندسی مجدد ۱۰ حلقه چاه موجود هستیم و پیش بینی می کنیم با اجرایی شدن این پروژه‌ها حدود ۳۸۰ لیتر بر ثانیه به ظرفیت تولید وتامین آب فردیس افزوده شود.

مدیرعامل آبفای البرز در پایان همچنین خبر از اجرای ۱۲ کیلومتر لوله گذاری جدید آب به منظور جداسازی شبکه های قدیمی و موازی داد.

مدیرعامل شرکت شهرک‌های صنعتی البرز اعلام کرد: ۶۰۰ هکتار در راستای اجرای رونق تولید و اشتغال‌زایی به گستره شهرک های صنعتی دولتی استان از شهریور ۱۴۰۱ تا شهریور ۱۴۰۲ افزوده شد.

به گزارش پیام آشنا، حمیدرضا عقابشین در حاشیه بازدید از تعدادی از واحدهای تولیدی صنعتی البرز افزود: طی این مدت قطعه پنجم شهرک صنعتی اشتهارد به ۲۰۴ هکتار ایجاد شد که پیشرفت فیزیکی زیرساخت‌ها و معابران بیش از ۶۰ درصد است. همچنین ۱۵۶ هکتار به گستره شهرک صنعتی کوثر اشتهارد افزوده شد که پیش از ۸۰ درصد زیر ساخت های آن آماده شده است.

عقاب نشین گفت: ۲۴۰ هکتار زمین طی یک سال اخیر به مساحت شهرک صنعتی امید کرج افزوده شد که تامین زیر ساخت های آن ۵۰ درصد پیشرفت فیزیکی دارد.

مدیرعامل شرکت شهرک های صنعتی استان البرز بیان کرد: اکنون این استان دارای چهار شهرک صنعتی دولتی و هفت شهرک صنعتی غیر دولتی است ضمن آنکه ۱۷ لکه با متعلقه صنعتی استان با همکاری استانداری البرز به ثبت رسیده است.

وی در خصوص وضعیت زیر ساخت های شهرک های صنعتی استان البرز در بخش های اینبه، معابر، فضای سبز، تصفیه‌خانه و امثال آن گفت: توسعه زیر ساخت ها در شهرک های صنعتی البرز نیازمند توجه بیشتر دستگاه های خدمات رسان است.

عقاب نشین ادامه داد: در بخش دستگاه های خدمترسان و در حوزه‌های زیرساختی البرز ۲ قانون معطل مانده داریم که به صورت کامل اجرایی نشده است؛ مانده ۸۱ قانون مقررات مالی دولت و ماده ۵۴ احکام دائمی برنامه‌های توسعه که طی آن دستگاه‌های خدمات‌رسان موظف هستند زیرساخت‌های مورد نیاز واحدهای صنعتی را تا درواحد های صنعتی اجرا کنند.

مدیرعامل شرکت شهرکهای صنعتی البرز افزود: احداث طرح پست برق شهرک صنعتی کوثر، شبکه گاز به همراه شبکه توزیع برق، روشنایی و خطوط انتقال برق در قطعه پنجم شهرک صنعتی اشتهارد طی یک سال اخیر به سرانجام رسید.

وی اظهار کرد: امسال نیز احداث تقاطع غیرهمسطح و خروجی دوم شهرک صنعتی اشتهارد و اتصال پمپاژ به شبکه برقی از تکمیل‌های کار خواهد بود.

عقاب نشین خبر داد:

۶۰۰ هکتار به فضای شهرک های صنعتی البرز افزوده شد

جایگاه ستاد مدیریت مصرف سوخت به شدت تضیف شده است

سرپرست ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت گفت: با ادغام ستاد تقصان هایی مانند قرارگیری پی ریه مصرف سوخت را شاهد بودیم که ناشی از عدم هماهنگی دستگاه‌های مربوطه بود.

به گزارش پیام آشنا به نقل از مهر، علیرضا احمدی، سرپرست ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت با اشاره به اینکه قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت سال ۸۶ با هدف حل موضوعات فرابخشی ابلاغ شد، گفت: این قانون مبنی بر حل موضوعات چند وزارت خانه بود فرا بخشی و فرا نهادی بود و هیئت تعیین‌کنندگان ویژه متشکل از وزرایی که وزارتخانه موضوعی مرتبط به حمل و نقل دارد و با اقرادی که به عنوان نمایندگان ویژه رئیس جمهور و دارای حکم ۱۲۷ قانون اساسی یعنی مصوبات آنها به عنوان مصوبات هیأت وزیران تلقی می‌شود تأسیس شد.

وی ادامه داد: مسئولیت این کار گروه مدیریت یکپارچه اجرای قانون بود که در آن زمان اقدامات خوبی شکل گرفت از جمله دفاتر خدمات پیشخوان دولت، کارت سوخت و سهمیه بندی بنزین نیز به دلیل این ستاد شکل گرفت.

احمدی خاطر نشان کرد: همچنین جایگاه‌های سی ان جی و سهمیه سی ان جی که در سند سوختی دارند همگی از این ستاد نشأت می‌گیرد.

به گفته این مقام مسئول در سال ۹۲ مصوبه هیئت وزیران تصویب کرد که ستاد مدیریت حمل و نقل سوخت از نهاد ریاست جمهوری به وزارت راه و شهرسازی منتقل شود که این اقدام در سال ۹۴ انجام شد.

احمدی با اشاره به اینکه یکی از اشکالات که پس از انتقالات به وجود آمد آنکه برخی از موضوعات فرابخشی با سرعت کمتری قابل پیگیری بودند اضافه کرد: ستاد حمل و نقل و مدیریت سوخت جایگاهی که به عنوان یک دستگاه فرابخشی در نهاد ریاست جمهوری داشت را از دست داد و در وزارت راه تقلیل پیدا کرد به همین دلیل نقصان‌هایی را پس از این ادغام شاهد بودیم مانند افزایش بی ربه مصرف سوخت ناشی از عدم هماهنگی دستگاه‌های مربوطه بود.

وی توضیح داد: متأسفانه اکنون با وجود تمام تلاش‌ها و پیگیری‌هایی که می‌شود جایگاه این ستاد متمایز و ضعیف شده و دیگر امکان پیگیری مسائل مانند گذشته وجود ندارد.

به گفته سرپرست ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت پس از ادغام ستاد با وزارت راه آن هدف اصلی خود را مفقد به همین دلیل در برنامه پنجم و ششم شاخص‌های حمل و نقل را تصدید کردند تا بتوانند بخشی از اهداف را محقق کنند که به دلیل جایگاه ضعیف همچنان به بسیاری از شاخص‌ها دست پیدا نکرده‌ایم و همچنان مشکل این است که همچنان با این شاخص‌ها مواجه هستیم که امیدواریم تجدید نظری برای احیای دوباره این ستاد صورت بگیرد.

قبض برق ۱۶ درصد مشترکان خانگی را ارزان شد

تلاش برای نهادینه‌سازی فرهنگ مصرف بهینه برق یکی از اقدام‌های دولت سیزدهم است که با اختصاص پاداش نقدی بهتر به نتیجه رسیده است به طوری که ۱۶ درصد مشترکان، قبض برق رایگان دریافت کرده‌اند.

به گزارش پیام آشنا، دولت سیزدهم وارث نامتوازی تولید و مصرف برق بود که از سال‌های قبل باقی‌مانده بود.

بر این اساس و باهدف کاهش این ناترازی‌ها از یک سو و تشویق مردم به بهینه مصرف کردن وزارت نیرو امسال طرح پاداش مصرف‌جویی را که سال گذشته داشت، از قبض برق رایگان دریافت کرده‌اند و حتی در برخی موارد بیشتر شده‌اند.

طرح پاداش سراسری صرفه‌جویی در مصرف برق از ابتدای خرداد به اجرا درآمده و تا آخر شهریور ادامه دارد.

در همین رابطه مدیرکل دفتر مدیریت انرژی و امور مشترکان شرکت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (تولیر) گفت: مشترکان هم‌چنان می‌توانند با کاهش مصرف خود نسبت به دوره مشابه پارسال از پاداش صرف‌جویی برق بهره‌مند شوند.

عبدالامیر یاقوتی افزود: تاکنون ۱۶ درصد مشترکانی که مشمول پاداش طرح مدیریت مصرف برق شده‌اند، مخصوص مشترکان کم‌مصرف بود، گسترش داده‌ایم مشترکان و حتی مشترکان پر مصرف را در برگیرد.

یاقوتی گفت استان‌های آذربایجان غربی و استان‌های جنوبی بیشترین همکاری را در زمینه کاهش مصرف برق داشته‌اند.

پیش‌بینی برداشت ۷ میلیون تن محصول از اراضی دیم در سال زراعی جدید

معاون هماهنگی ستاد اجرایی فرمان امام (ره) با بیان اینکه برای سال زراعی جدید ۵ میلیون و ۲۰۰ هزار هکتار اراضی دیم در نظر گرفته شده است، پیش‌بینی کرد: از این اراضی ۷ میلیون تن محصول برداشت شود.

به گزارش پیام آشنا، سید مصطفی سید هاشمی در نخستین همایش ملی آموزشی طرح جهش تولید در دیمزارهای کشور که شنبه ۱۱ شهریور در سالن خوشه وزارت جهاد کشاورزی برگزار شد، اظهار کرد: هر کاری که با علم و آگاهی انجام شود پایدار خواهد بود و دانش در مسیر خود می‌تواند بهره‌بری را افزایش دهد.

وی افزود: در سال اول اجرای طرح جهش تولید در دیمزارها ۶۲۰ هزار هکتار زیر کشت رفت و برداشت کشاورزان حدود ۸۰۰ کیلوگرم بود، در سال دوم، تولید به ۹۰۴ کیلوگرم و در سال سوم به یک هزار و ۲۲۴ کیلوگرم رسید.

معاون هماهنگی ستاد اجرایی فرمان امام (ره) تصریح کرد: ستاد اجرایی فرمان امام (ره) از ابتدا ۵۰۰ میلیارد تومان برای اجرای طرح هزینه و برای سال زراعی جدید حدود ۷۰۰ میلیارد تومان بودجه پیش‌بینی کرده است که از این میزان ۷۰ میلیارد تومان را برای آموزش در نظر گرفته است.

سید هاشمی تاکید کرد: کشاورزی برای کشور امنیت به ارمغان می آورد و زیربنای امنیت غذایی، نظامی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی است.

وی با بیان این که برای سال زراعی جدید ۵ میلیون و ۲۰۰ هزار هکتار اراضی دیم در نظر گرفته شده است، پیش‌بینی کرد: از این اراضی ۷ میلیون تن محصول برداشت شود.

یادداشت

نقش سیاست تجاری در جایابی برای توسعه صنعتی (بخش اول)

در دهه‌های اخیر، تغییر قابل توجهی در ساختار اقتصاد جهانی به سمت زنجیره‌های ارزش جهانی (GVC) رخ داده است که اکنون بخش قابل توجهی از تجارت بین‌المللی را تشکیل می دهند. در حال حاضر، تقریبا ۷۰درصد تجارت جهانی شامل تراکنش‌های متنوع در زنجیره‌های ارزش جهانی است که در سراسر کشورها گسترده شده است. این تراکنش‌ها خدمات، مواد اولیه و همچنین قطعات و نهاده‌های میانی تولید را شامل می‌شود این عناصر زنجیره ارزش جهانی را در مرزهای مختلفی با فناوری مقرارت، استاندارد، حکمرانی و نیز فرهنگ‌ها و آداب گوناگونی عبور می کنند و در مسیر آنها سیافل خورده و شکل می‌گیرند و در نهایت به کالاها و خدمات نهایی تبدیل می‌شوند که به دست مصرف‌کنندگان سراسر جهان می‌رسند.

افزایش تفکیک مراحل تولید در مکان‌های مختلف جغرافیایی تنها با آزادسازی تجاری در دهه‌های پس از جنگ‌جهانی دوم و ایجاد معاهدات و سازمان‌های بین‌المللی میسر شده است. کاهش تعرفه‌های گمرکی، آسان‌سازی موانع غیرتعرفه‌ای، هماهنگ‌سازی و به رسمیت شناختن استانداردهای کالایی انداخته شده توسط نهادهای حکمرانی دولتی و بین دولتی گوناگون در سراسر جهان، تبادل نهاده‌های میانی تولید را آسان تر از پیش کرده است. در سال ۱۹۵۱، شش کشور بلژیک، آلمان، فرانسه، ایتالیا، لوکزامبورگ و هلند جامعه زغال‌سنگ و فولاد اروپا را در جهت تسهیل زنجیره ارزش تولید منطقه‌ای و بازسازی اروپای پس از جنگ تاسیس کردند. بعدها در سال ۱۹۵۷، جامعه اقتصادی اروپا و جامعه انرژی اتمی اروپا را بنا نهادند. امروز، بازار واحد اتحادیه اروپا با ۲۷ کشور عضو، نمونه‌ای بارز در تجارت آزاد بین‌الملل و تفکیک مراحل تولید در کشورهای مختلف است.

فرآیند تفکیک تولید بانگاهی خرد

به‌منظور حداکثر کردن سود تولید، مراحل تولید در طول زنجیره ارزش (از صنایع بالادستی تا صنایع پایین دستی نزدیک به مصرف‌کننده) را می‌توان در کشورهای مختلف تفکیک کرد. عوامل مختلفی راسی‌توان برای فرآیندی سود در فرایند تفکیک جغرافیایی و انتظام عمودی در زنجیره ارزش نام برد. مزیت مقیاس تولید بخش‌هایی از تولید نظیر نهاده‌های میانی می‌تولید، یکی از عوامل تفکیک جغرافیایی در مناطقی با هزینه عوامل تولید پایین باشد. کاهش هزینه حمل‌ونقل و تراکنش بین صنایع بالادستی و پایین دستی در کشورهای مختلف نیز عامل بسیار تاثیر گذار دیگری است. به‌منظور آغاز چنین فرآیندی باید هزینه تجارت بین کشورها را کاهش داد یا رفع موانع تجاری و کاهش هزینه تجارت بین صنایع در کشورهای مختلف می‌توان هزینه‌های مراحل تولید را به بهترین نحو در کشورهای مختلف بهینه کرد.

این امر سبب کاهش هزینه‌های تولید در بازارهای تحت فرمان قراردادهای تجارت ترجیحی، اتحادیه‌های گمرکی یا بازار واحدی مانند اتحادیه اروپا شده و به توسعه چشمگیر بنگاه‌های چندملیتی در دهه‌های گذشته انجامیده است. در نتیجه، فرآیند تفکیک مراحل تولید را می‌توان با انگیزه کاهش هزینه‌های تولید در کشورهایی با مزیت نسبی در تولید قسمتی از آن مراحل تولید عملی کرد. به‌عنوان مثال، طی سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۲۱، شرکت چندملیتی مرسدس-بنز، مراحل تولید خود را در ۱۴ کشور مختلف از ۲۷ کشور کنونی اتحادیه اروپا پراکنده کرده است. دلیل چندملیتی بودن این شرکت را می‌توان مالکیت چندملیتی این شرکت سهامی عام و رد‌یابی تولید و توزیع این شرکت در کشورهای مختلف دانست.

پس از پیوستن ۱۰ کشور اروپای شرقی به بازار واحد اتحادیه اروپا در سال ۲۰۰۴ میلادی و سه کشور دیگر در سال‌های ۲۰۰۷ و ۲۰۱۳، با حذف تعرفه گمرکی بین کشورهای عضو و هماهنگ‌سازی و به رسمیت شناختن استانداردهای کالایی و خدماتی و موانع غیرتعرفه‌ای در این اتحادیه، برقراری کامل تجارت آزاد بین ۲۸ کشور عضو (با در نظر گرفتن بریتانیا تا سال ۲۰۲۰) شکل گرفت. به دلیل تجارت آزاد و نیز پایین‌تر بودن دستمزد نیروی کار حرفه‌ای در فضای جدید، اتحادیه نسبت به آلمان، بین سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۲۱ میلادی، این شرکت اقدام به سرمایه‌گذاری در ۱۶ پروژه در شش کشور اروپای شرقی عضو اتحادیه به میزان ۲،۷۶۰ میلیارد دلار کرد. این در حالی است که این شرکت در طول این بازه زمانی تنها معادل ۳، ۱میلیارد دلار در ۸ کشور غربی اتحادیه اروپا و بریتانیا با حجم اقتصادی بسیار بزرگ‌تر از اعضای جدید سرمایه‌گذاری کرده است.

بزرگ‌ترین حجم سرمایه‌گذاری در کشورهای اروپای شرقی به ۱۰ پروژه خط تولید در چهار کشور چک، رومانی، لهستان و مجارستان به حجم ۲،۷۱۹ میلیارد دلار اختصاص داده شده که پروژه‌هایی سرمایه‌بر به دلیل سرمایه‌گذاری در ماشین‌آلات سنگین قطعات و مونتاژ خودرو بوده است. اشتغال‌زایی این پروژه‌های تولید ۱۰،۷۰۰ نفر پیش‌بینی شده بود این در حالی است که حجم بزرگ‌ترین میزان سرمایه‌گذاری در اروپای غربی تنها در دو پروژه خط تولید در اسپانیا و یک پروژه تولیدی در فرانسه به میزان مجموع ۰،۷ میلیارد دلار بوده است. اشتغال‌زایی این پروژه‌های تولیدی ۲،۴۰۰ نفر پیش‌بینی شده بود.

در دلیل باز، زمانی ذکر شده، شرکت مرسدس-بنز دو پروژه طراحی، توسعه و آزمایش به میزان ۲۹،۱۸ میلیون دلار (تخمین اشتغال ۹۲ نیروی کار) را در فرانسه، یک پروژه دیگر را در این بخش در پرتغال به میزان ۷۷،۰ میلیون دلار (تخمین اشتغال ۹۰ نیروی کار) و در جمهوری چک پروژه‌ای به میزان ۳،۰۶ میلیون دلار (تخمین اشتغال ۲۰۰ نیروی کار) و پروژه تحقیق و توسعه در پرتغال به میزان ۶۸، ۱۵ میلیون دلار (تخمین اشتغال ۱۰۰ نیروی کار) را سرمایه‌گذاری کرده است. تفاوت میزان سرمایه‌گذاری و میزان بالقوه اشتغال‌زایی در کشورهای مختلف معیار سنجش تفاوت قیمت‌های عوامل تولید در این کشورها را نمایان می‌کند.

به دلیل سرمایه‌بر بودن پروژه‌های خطوط تولید اتوماتیک با روبات‌های صنعتی و نیاز نیروی کار ماهر با تحصیلات متوسط، پایین، میزان ارزش افزوده در قسمت خط تولید سهم بسیار کوچک‌تری در ارزش افزوده کل تولید خودرو دارد. این به دلیل هزینه پایین سرمایه (نرخ بهره پایین) در کشوری مانند آلمان و هزینه پایین نیروی کار در کشوری همچون رومانی است. باید در نظر داشت که مجموع هزینه عوامل تولید در اقتصاد کلان معادل کل ارزش افزوده به‌وجودآمده است. در نتیجه میزان زیادی از ارزش افزوده خودرو به صورت سود سرمایه‌گذاری به مرکز فرماندهی شرکت (headquarter) مرسدس-بنز در اشتوتگارت آلمان تعلق خواهد گرفت. هزینه نیروی کار متخصص مالی و مدیریتی در مراکز اصلی شرکت‌های چندملیتی باعث تخصیص بیشترش از ارزش افزوده به نیروی کار در این کشورها شده است.

این امر همچنان یکی از عوامل بالاتر بودن میانگین حقوق و دستمزد در کشورهای اروپای غربی نسبت به اروپای شرقی است. علاوه بر این، ارزش افزوده بیشتری نیز نصیب طراحی و توسعه خودرو که صنعتی بالادست در زنجیره ارزش است و نیز خدمات فروش، مالی و بیمه‌ای خودرو در انتهای زنجیره ارزش خودرو قرار دارد، مدل لبخند، تخصیص ارزش افزوده به بخش‌های مختلف زنجیره ارزش را به خوبی نمایان می‌کند. به این شکل که در ابتدا و انتهای زنجیره ارزش، به دلیل کاربر بودن خدمات توسط متخصصان با تحصیلات بالاتر، نسبت هزینه نیروی کار به هزینه سرمایه بسیار بالاست. در نتیجه در این قسمت‌ها از فرایند زنجیره ارزش، ارزش افزوده بیشتری به نیروی کار نسبت به قسمت خط تولید تعلقات به وجود می آید.

دکتر مهدی قدسی
اقتصاددان موسسه مطالعات اقتصاد بین‌الملل وین
Alborz.payam@gmail.com